

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Харківська державна академія культури

ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції

23-25 травня 2024 року

Полтава -2024

Завдяки сучасним тенденціям розвитку мистецтва хореографії та техніко-естетичних видів спорту й надалі відбуватиметься їх взаємна інтеграція, що сприятиме появі нових видів спорту і напрямів хореографічного мистецтва.

Думенька Ю. В., студентка
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка».*

Горголь П.С., заслужений працівник культури України, доцент
завідувач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

ВИКОРИСТАННЯ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ФІГУРНОМУ КАТАННІ

Фігурне катання – це складнокоординаційний вид спорту, що полягає у пересуванні фігуриста або пари (і більше) фігуристів на ковзанах по льоду зі змінами напрямку руху та виконанням додаткових елементів: обертання, стрибки, комбінації кроків, підтримки тощо під музику, водночас на сьогодні фігурне катання є також важливим засобом рекреаційно-оздоровчої спрямованості.

Головними завданнями хореографічної підготовки у фігурному катанні на ковзанах є: вивчення основ класичного танцю біля опори та на середині залу; вивчення основ народного і сучасного танцю; удосконалення техніки виконання хореографічних елементів; підвищення рівня розвитку фізичних якостей засобами хореографії; підвищення і розширення координаційних можливостей спортсмена; корекція недоліків фізичного розвитку (сутулості, клишоногості, перекосу плечей тощо), зменшення рухової функціональної асиметрії; розвиток танцювальності, пластичності, виразності та культури рухів.

Роль хореографії у спортивних програмах фігуристів є досить суттєвою. У певних моментах вона допомагає компенсувати деякі недосконалості спортивної майстерності, помилки у техніці виконання елементів. І навпаки, враження від технічно складної та досконало виконаної програми може зіпсуватися через слабку хореографічну підготовку. Заняття усіма формами хореографії зайняли важливе місце в загальному комплексі підготовки фігуристів — від початківців, які роблять свої перші кроки на льоду, до чемпіонів. Основними формами таких занять є класичний, характерний і народний танці, етюди, виконувані за тематичним планом, вправи на льоду з метою додавання елементам фігурного катання пластичної закінченості (стрибки, обертання, кроки), постановка програм в залі та їх відпрацювання на льоду, тренувальні прокати і виступи перед глядачами для вирішення конкретного хореографічного завдання. Велике значення має ритміка, яка сприяє розвитку почуття ритму, навчає передавати характер музичного твору пластикою рухів.

В усіх видах занять необхідно враховувати технічні особливості фігурного катання. Специфіка занять хореографією в залі диктується особливостями техніки фігуриста. Опорна нога у спортсменів у силу специфіки ковзання не може бути розгорнута, як у балеті. Вільна ж нога повинна бути розгорнута, що визначає своєрідне становище спортсмена при відпрацюванні деяких рухів. Положення на півпальцях у фігурному катанні немає, але під час тренувань у залі фігуристи використовують рухи на півпальцях для зміцнення гомілковостопного суглоба.

Вивчаючи особливості уроку хореографії, слід зазначити, що рухи класичного танцю вивчають по першій, другій, четвертій і п'ятій позиціях, причому друга і четверта позиції найчастіше використовуються у фігурному катанні, і найбільшого ефекту виконання потрібно жадати від спортсмена саме в цих позиціях. У даному виді спорту є багато рухів (кораблик, моухок, чоктау та інші), які вимагають великої виворотності ніг. В іншому випадку ми «почуємо» ці рухи, а безшумність ковзання є одним із головних критеріїв оцінки майстерності фігуриста. Саме тому під час проведення занять слід звертати увагу

на відпрацювання виворотності та розвитку гнучкості м'язів ніг (м'язи стоп, під колінами, внутрішньої поверхні стегна).

Хореографічна послідовність складається щонайменше з двох різних рухів, таких як спіралі, арабески, розправлені орли, гідроблейдінг, будь-які стрибки з максимум двома обертами, обертання тощо. Раніше в хореографічній послідовності переважали кроки та повороти. Танцюристи ще можуть виконувати кроки та повороти, але технічна панель насамперед спрямована на те, щоб бачити рухи ковзанів і захочувати творчість виконавців. Їм потрібно бачити рухи, які чітко видно. Це можливість для танцюристів бути яскравими виконавцями. Такі рухи, як ковзання колінами, враховуються в хореографічних послідовностях.

Виконавцям необхідно бути впевненими, що вони можуть все контролювати. Якщо суддям здається, що у фігуристів була втрата рівноваги, це можна витлумачити як падіння. Танцюристам слід переконатися, що вони можуть освоїти рухи, які включені у послідовність їхньої хореографічної програми. Хореографічні послідовності визначаються технічною панеллю суддів. Завершенням послідовності є підготовка до виконання наступного елемента. Хореографічна послідовність включена в довільну програму фігуристів і має фіксовану базову величину. Судді оцінюють лише техніку виконання.

У фігурному катанні, крім високого рівня фізичної підготовки, ключову роль відіграє хореографічна підготовка. Вона не лише сприяє удосконаленню техніки виконання елементів, але й допомагає компенсувати можливі недоліки у майстерності та підсилює враження від виступу. Важливість хореографії в програмах фігуристів підтверджується тим, що вона включена в тренувальні процеси на всіх рівнях підготовки, а хореографічні послідовності визначаються технічною панеллю і враховуються під час оцінювання виступів. Таким чином, хореографія відіграє важливу роль у підвищенні ефективності та естетичності фігурного катання.